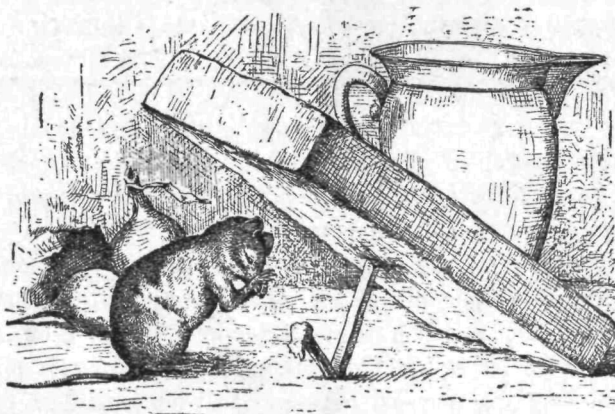

Modra miška.

Miška iz luknjice prileze in ugleda nastavljeno past. „Oho!“ dejala je, „vidiš jo past! Zviti ljudje veliko in težko pločo podpró z drobno paličico, na katero nataknejo najlepši košček slanine, da bi jo miška okusila, sprožila past in se ujela. Ali miši smo modrejše, kakor ljudje. Me dobro poznamo take zvijače. Ne boste me ujeli nè! A povohati,“ dejala je miška, „povohati ukusno slanino pa vže

smem: nosek še ne more sprožiti pastí. Slanino pa kaj rada duham.“

Miška smukne v nastavljeno past in prav na láhko povoha slanino. Past je prav rahlo nastavljena, in

ko se miška slanine dotakne, lóp! past zagrmí in miška — mrtva leži.

Kdor nevarnost ljubi, pogubi se.

Naš pastir.

„Mlada kri pravi: poškočiva! stara pa: počijva!“ Ta prigovor je menda vže od nekdanj veljaven in bode tudi veljal, dokler bode kaj mlade in stare krvi na svetu. Saj smo bili kot otroci tudi mi prav takó razposajeni, kakor ste vi danes. Komaj je zapel zvonec, vže smo se vsipali iz učilnice kot mravlje iz ôtlega panja, če potrkáš nánj. Potem smo pa bežali na vse strani, da nam je odskakovala torbica na plečih in rožljalo pisalno orodje v njej — no prav takó, kakor se vam tudi večkrat primeri. Človek bi bil dejal: „Da bi jih, to se jim muđi domóv!“ Ali varal bi se bil, zeló varal, če bi bil tako trdil. Zdirjali smo le toliko, da smo imeli šolsko poslopje za seboj. Potem smo se pa ustavili in pomenkovali, kam jo udarimo. Če je bilo mrzlo po zimi, šli smo se drsat na Oblasec, mal tolmun sredi nekega travnika. Tam smo uganjali vsakovrstne šale: Vozili drug drugega za roke, drsali se čepé, streljali raco in napravljali ‚vlak‘. Če nas je bilo dosti, naredili smo po dva ‚vlak‘, ki sta se srečavala. Večkrat je trčil drug vlak v drugega in tedaj so padli ‚vozovi‘ vsi navskriž in naredila se je prava živa kopica. In ko smo tako kobarili drug z drugega, ni bilo smeha in vrišča ne konca ne kraja. Pa kaj bi vam pravil še dalje, kako smo ob južnem vremenu postavljali sneženega moža, kako igrali vojsko na kêpe, saj samí prav tako delate. In prav imate. Le poskočite in radujete se ter zahvalite Boga, da vam je dal zdrave in čvrste ude. — Seveda, čez mero ne smete uganjati takih razveseljevanj, da ne bote zgubili preveč dragega časa in žalili svojih ljubih starišev s tem. —

Toda še večje veselje je bilo za nas po letu. Tedaj nismo imeli nerodnih cokelj, da bi nas obtrkavale po petáh. Kar bosí smo hodili v petek in svetek ter bili poskočni, kot mlade srne. Zato smo pa tudi kaj radi begali po občinskem pašniku in bórovem gozdiču. Igrali smo ‚jelena,‘ preobračali ‚kozolce‘ in bili ‚svinko.‘

Najraje smo se zbirali okolo našega pastirja, črednika Komátarja. In kaj bi se nè? Saj nam je vedno zakurjal ogenj in nam pekel krompirja. Kako smo sedeli okolo ognja, bosopêti poníglavci, ter komaj čakali, da je Komátar s paličico izkopal iz žrjavice krompir ter ga razdelil med nas! — Oj, takó je bil lepo rumeno zapečen, da imam še zdaj sljó po njem! —

Toda pravi užitek za mlade radovedneže je prišel še le tedaj, ko je vže vsak vrtel svoj krompir v rokah in pihal na vso moč nanj, da bi se preje ohladil. Marsikak nestrpnež je zasadil svoje bele zobke prezgodaj vánj ter se prav pošteno opekel na jezik. Mi smo se mu smijali, Komátar je pa dejal: „Kdor ne verojame, skušnja ga uči.“ In tedaj smo mi vedeli, da bo pastir pričel pripovedovati zgodbo ali pravljico, katerih nam ni bilo nikoli dosti. Izvestno tudi vi vže komaj čakate, da bi vam jih povedal nekoliko, kakor nam jih je pravil Komátar. Toda, kaj bi vam jih pravil! Saj so vam izvestno znane tiste od treh bratov, pa od zlatolase kraljičine. Zato vam bom raje povedal nekatere iz življenja našega pastirja samega. Videli bodeite, da smo se mnogo naučili od pastirja in upam, da se bodeite tudi vi.

I.

„Ali jo vidite žveplenko?“ tako je pričel, ko je zažigal tobak. „Bojte se je, kakor strupa! Vi ne veste, kaj se vse lahko primeri, kdor se igra s to stvarjó. Ko sem bil jaz še manji kot ste vi zdaj, našel sem pred hišo novce. Sosedova dva sta bila pa vže nekaj večja — kakor jaz. Hitel sem torej k njima z denarjem, mesto da bi ga bil dal materi. Starejši — Janez — mi pravi: „Daj ga meni!“ „Kaj mi daš?“ pravim jaz. „Tá-le kos pogače pa tó-le hruško.“ Se vé, pri sosedovih so bili premožni, a jaz sem bil večkrat lačen. Zato sem drage volje kupil pogačo in hruško. Vrnil sem se domóv, sedel na hlôd in slastno ometal tečno južino.

Popóludne tistega dne sva šla z materjo na polje. Kar se začuje: „Klenk, klenk, pínk, pínk!“ — „Oh Bog moj,“ zakličejo mati, „plat zvona bije! Nekje gori!“ In res! Iz naše vasi se je valil črn dim proti nebu. Ljudjé so tekli s polja gasit. Tudi jaz sem koracal za materjo in jokál. Ko prideva domóv, bili so vže ljudje na naši strehi s škafi. Zakaj pri sosedu je gorelo. Gasili so nekaj časa. Toda bilo je prepozna. Branili so le druga poslopja, da se niso unela. Sosedovo je pa pogorelo do tal.

In vi bodeite vprašali, kako se je unelo, kakor so takrat ljudje pozvedovali. Sosedova dva sta kupila za moj novce žveplenk in zakurila na skednji ob kupu slame. Sosedovi, ki so bili poprej premožni, zadolžili so se z zidanjem nove hiše in oba mlada sinova sta morala od hiše. Služila sta za pastirja ter stradala ovse-nega kruha; prej sta pa pogačo prodajala in se norčevala iz nje. Vidite, takó-le udari Bog poredneže. Zato rečem še jedenkrat: Ali jo vidite, žveplenko? Bojte se je kot strupene kače in zapomnite si, kaj pravi prigovor:

Iskrica mala nesrečo napravi,
Človeka na pal'co beraško postavi.

Fr. S. F.